

Kanuni'nin yaptırdığı sebil

Eski Şehir'in içerisinde bulunan bir okul

7

محل الجامع جميل
تأهلي الرضوي
وهرم وانه
١٩٧٧

الله
لا اله الا الله
محمد

محج صبور
وزناب مغفور
وسعي مشكور

TİKA eski Şehir iÇerisinde Filistinlilere basketbol sahası hediye etmiŐtir.

Aslanlı Kapı'nın hemen gerisinde Hz. Meryem'in doğduğuna inanılan yer.

Eski Şehir'de bulunan resimlerden birisi

Meşhur aslanlı kapı

Evliya Çelebi Sultan Süleyman'ın Kudüs ile alakasını şöyle dile getirmiştir. Mehmet Tütüncü hocanın eserinden ben de alıntılamak istiyorum.

“...Sene (926/1520) tarihinde Sultan Süleyman ibtida-i cülusunda kal'a-i Belgrad-ı ba'dehu cezire-i Rodos'u Malta elinden feth edüp mal-ı Karun'a malik olup müstakil padişah oldukda bir leyle-i mübarekde menamında Hazret-i Risalet-penah'ı görüp,

“Ya Süleyman, kırk sekiz sene mu'ammer olursun ve çok gazalar edersin, inkirazu'd-devran zürriyetin münkatı' olmaz ve sana şefaetim erzanidir. Lakin şu gaza malından Mekke ve Medine'ye bezl edüp Kudüs-i Şerife bir kal'a inşa et kim evladların asrında küffâr istila eylemeye. Ve hareminde bir havuz ve Sahratullah'ı tezyin eyleyüp fukara-yı Kudüs'ü sure ve

atıyyeler ihsan edip Kudüs-i Şerifi mamur eyle deyü emr-i Resullullah olup derhal Süleyman Han habdan bi-dar olup gaza malından bin kise Mekke'ye ve bin kise Medine'ye ve bin kise Kudüs-i Şerife imaretine memur oldukda eyalet-i Mısır'da ve Şam'da ve Halep'de ne kadara üstad mühendis ve mermer-bür nakkaş-ı Mani ve Bihzad üstadan var ise cem' edüp Kudüs-ü Şerif i ve sahra-ı şerifin cennet kapusu üzere ayet: Hazihi Cennetu Adnin fidhulune halidiyn (Kur'an Zümer 73: artık ebedi kalmak üzere giriniz.) ayeti tahrir olunmuştur. Hakka ki cennet misal bir kasr-ı illiyyindir.”¹

---

¹ Ag.e 41.

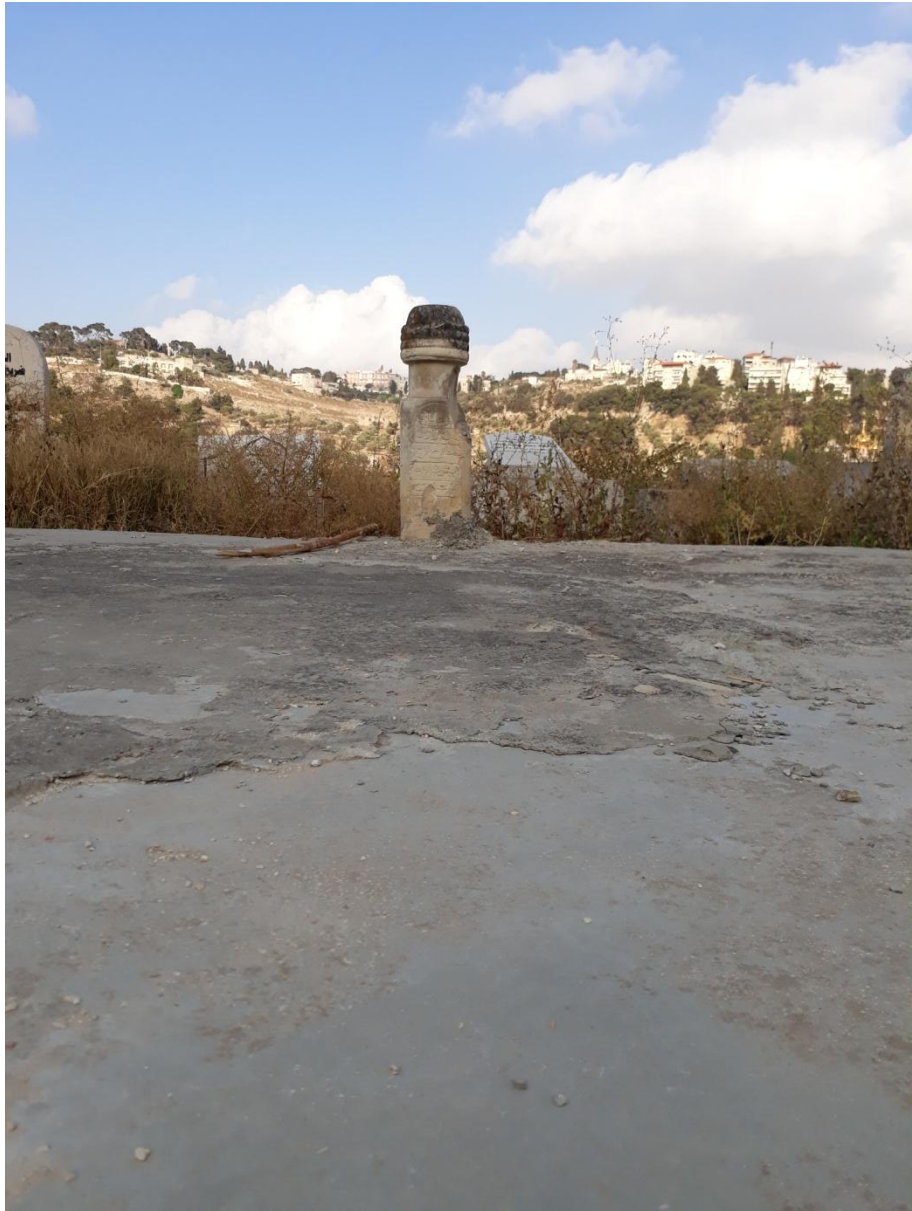

Babü'r-rahme mezarlığının ve TİKA'nın katkılarını görüyoruz.

Karşı tarafta Zeytindağı var

Anlatılanlara göre Yahudilikte bu kapı oldukça önemlidir. Mesih Zeytin Dağı'na gelecek, sonrasında bahsettiğim mezarlıklar üzerinde bir köprü oluşacak ve yukarıda görülen kapıdan Mesih geçerek cennetin krallığını kuracaktır. Hemen girişinde Müslüman mezarlığının bulunması ise tartışma konusudur. Taha Uğurluel Yahudilerin, Müslümanları oraya mezarlık yaptıklarından dolayı suçladıklarından bahseder. Çünkü Yahudi inancında önemli bir yere sahip olan Kohen, bahsedilen gün geldiğinde o köprüden geçecektir ama Müslüman mezarlığı olduğundan oradan geçemez.

Diğer tarafta bulunan Müslüman mezarlığı

Buradan sonra devam ettiğimizde Zeytindağı'na giden yola giriyoruz. Zeytindağı'na gitmeden Falih Rıfkı Atay'ın *Zeytindağı* isimli eserini okumak gerekir. Oradan alıntıladığım bir bölüm vardır.

“Biz şimdi kırkına yaklaşanlar, Osmanlı imparatorluğunun son gençleriyiz. 1914'te üç, beş, yedi yaşında bulunan çocuklar, bugün yeni Türkiye'nin gençleri olmuşlardır ve hatıralarında imparatorluktan hiçbir iz kalmamıştı. İşte onlara, saltanatın, Suriye'de, Filistin ve Hicaz'daki son yıllarını anlatmak istiyorum.

Bizden Belgrad'ı aldıkları zaman, düşman delegeleri Niş kasabasını da istemişlerdi. Osmanlı delegesi ayağa kalkarak:

-Ne hacet, dedi. İstanbul'u da size verelim.

Babalarımız için Niş, İstanbul'a o kadar yakındı.

Biz eğer Vardar'ı, Trablus'u, Girid'i ve Medine'yi bırakırsak, Türk milleti yaşayamaz sanıyorduk.

Çocuklarımızın Avrupası Marmara ve Meriç'te bitiyor.”

“Allah'a İsmarladık

Nebi Samoil siperlerinde Kudüs için kan döken Türk askerlerine bu kadarcık yardım edemiyoruz.

O yıl Galiçya topraklarında döğüşmek için yirmi bin “lüzümsuz Türk” bulmuştuk.

Bir yığın Anadolu çocuğunu, yurdundan kopmuş, uzak Medine içinde, iscorpite ve çöle yediriyoruz.

Bir sabah kumandanın odasına girdiğim zaman, gözlerinin ağlamaktan yorulmuş olduğunu gördüm: Kudüs İngilizlerin elinde idi.

Oradaki son Türklerin nasıl kahramanca vuruştuklarını masanın üstünden aldığım şifreli telgraftan okudum. Kudüs’ü İsrailoğulları gibi bırakmadık; Türkler gibi bıraktık. Nebi Samoil üstünden Müslüman veya Hristiyan mabetlere doğru inenler, Türklerin son gününü hatırlayacaklardır.

Karargahın içinde: “Kudüs düştü!” sözü ölüm haberi gibi yayıldı. Daha şimdiden Beyrut’a, Şam’a, Haleb’e göz yaşlarımızı hazırlamak lazımdı.

Artık yalnız Anadolu’yu ve İstanbul’u düşünüyorduk. İmparatorluğa, onun bütün rüyalarına ve hayallerine, Allahasımarladık!

Zeytindağı’nın çamları arasından, güneşi hiç sönmeyecek, hiç akşam gölgesi görmeyecek gibi bakan Lût çukuru, şimdi bütün imparatorluğu, içine çeken bir mezar gibi, genişleyip derinleşiyor.

Eşyam ve kağıtlarımı bavuluma yerleştiriyorum. Artık Şam’dan ayrılıyoruz. Cemal Paşa İstanbul’da istifa edecektir.

Tren giderken iki tarafımızda Suriye ve Lübnan’ı sanki sahra gibi boşaltıyoruz. Yarın kendimizi Anadolu köylerinin arasında Kudüs’süz, Şam’sız, Lübnan’sız, Beyrut’suz ve Haleb’siz, öz can ve öz ocak kaygısına boğulmuş, öyle perişan bulacağız.

Kumandanım harap Anadolu topraklarını gördükçe:

-Keşke vazifem buralarda olsaydı, diyor.

Keşke vazifesi oralarda olsaydı. Keşke o altın sağnağı ve enerji fırtınası, bu durgun, boş ve terk edilmiş vatan parçası üstünden geçseydi!

-Eğer kalırsam, diyor; bütün emelim Anadolu'da çalışmaktır.

Eğer kalırsa, eğer bırakılırsa... Anadolu hepimize hınç, şüphe ve güvensizlikle bakıyor. Yüzbinlerce çocuğunu memesinden sökerek alıp götürdüğümüz bu anaya, şimdi kendimizi ve pişmanlığımızı getiriyoruz. İstasyonda bir kadın durmuş, gelen geçene;

-Benim Ahmed'i gördünüz mü? Diyor.

Hangi Ahmed'i? Yüz bin Ahmed'in hangisini?

Yırtık basmasının altından kolunu çıkararak, trenin gideceği yolun. İstanbul yolunun aksini gösteriyor;

-Bu tarafa gitmişti, diyor.

O tarafa? Aden'e mi, Medine'ye mi, Kanal'a mı, Sarıkamış'a mı, Bağdad'a mı?

Ahmed'ini buz mu, kum mu, su mu, skorpit yarası mı, tifüs biti mi yedi? Eğer hepsinden kurtulmuşsa, Ahmed'ini görsen, ona da soracaksın:

-Ahmed'imi gördün mü?

Hayır... hiç birimiz Ahmed'ini görmedik. Fakat Ahmed'in her şeyi gördü. En alasından cehennemi gördü.

Şimdi Anadolu'ya, batı'dan, doğu'dan, sağdan, soldan bütün rüzgarlar bozgun haykırışarak esiyor. Anadolu, demiryoluna, şoseye, han ve çeşme başlarına inip çömelmiş, oğlunu arıyor.

Vagonlar, arabalar, kamyonlar, hepsi, ondan, Anadolu'dan utanır gibi, hepsi İstanbul'a doğru, perdelerini kapamış, gizli ve çabuk geçiyor.

Anadolu Ahmed'ini soruyor. Ahmed, o da dün bir kurşun istifinden daha ucuzlaşan Ahmed, şimdi onun pahasını kanadını kırmış, tırnaklarını büzmüş, bize dimdik bakan ana kartalın gözlerinde okuyoruz.

Ahmed'i ne için harcadığımızı bir söyleyebilirsek, onunla ne kazandığımızı bir anaya anlatabilsek, onu övündürecek bir haber verebilirsek... Fakat biz Ahmed'i kumarda kaybettik!"

Zeytinadağı'na doğru giderken solda bir kilise bulunmaktadır.

Bu yapının içerisinde bulunan kısımda Hz. Meryem'in mezarının olduğuna inanmaktadırlar. Tabi en doğrusunu Allah bilir.

Yukarıdaki yerin yan tarafında bulunan mağara görünümünü andıran bu yerde ise Hz. İsa'nın ihanete uğradığı ve yakalandığına inanılır. Tabiki en doğrusunu Allah bilir.

Kapının giriŖi

HOLY PLACE
HERE JESUS BEGAN
HIS PASSION
SUFFERED - SWEATED BLOOD

מקום קדוש
פה ישוע התחיל
את יסודיו - סס-הזיע דם

كان مقدس
هنا بدأ يسوع آلامه
أجلى الزمان وصار عرقه كقطرات دم

CUSTODIA TERRÆ SANCTÆ

800 YEARS OF FRANCISCAN PRESENCE IN THE HOLY LAND
800 שנים של הנוכחות הפרנציסקאנית בארץ הקודש
٨٠٠ عاماً على وجود الفرنسيسكان في الأرض المقدسة
1217 - 2017

WWW.CUSTODIA.ORG

STUDIUM BIBLICUM FRANCISCANUM

CHRISTIAN MEDIA CENTER
المركز الإعلامي للأقصى

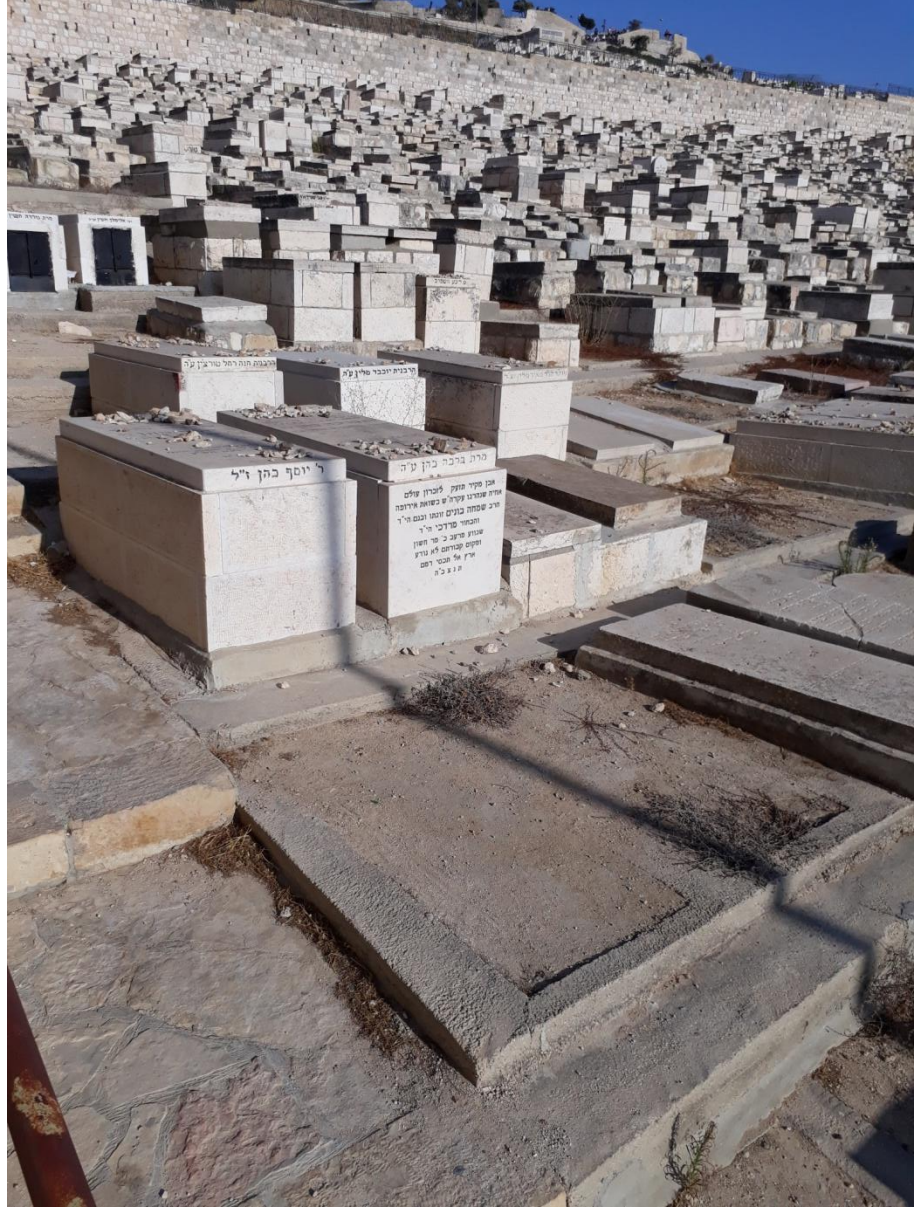
PRO TERRA SANCTA
Pro Terra Sancta

PLEASE NO EXPLANATIONS INSIDE THE CHURCH

GETHESEMANE'S EXPLANATION

Zeytinadağı'na çıkarken yolun her iki tarafında Yahudilerin mezarlarını görüyoruz. Resimde görüldüğü üzere mezarların üzerinde taşlar vardır. Neden mezarlarının üzerine taş koyduklarıyla ilgili 3 rivayet vardır. İlk rivayet taşın ağır olması ve saygıyı ifade etmesidir. Ölümün bir ağırlığı vardır ve saygı da ağır bir şeydir. İkincisi Yahudiler malum Mısır'dan çıktıkları sıra çölde gül bulmadılar ve çölde taş bulduklarından taşı kullandılar şeklinde bir açıklama yapılmaktadır. Üçüncü rivayet ise buraya gelenlerin mutad olarak bırakmalarıdır. Yani ziyarete gelen kişi sayısını ifade etmektedir. Her gelen bir tane bırakıyor ve o mezarı kaç kişi ziyaret etmiş böylece belli oluyor. Lakin belirtmek gerekir ki bu rivayetleri bana birisi anlatmıştı. Sınıfımdaki çocuğa neden mezarların üzerine taş bırakıyorlar diye sorduğumda bana bu üç rivayeti söyledi. Belki farklı bir sebebi vardır ve verdiği bilgiler çokta doğru gibi gözüküyor.

Yukarı doğru çikıldığında solda başka bir kilise bulunmaktadır.

THANKS ! DANKE !

Please HELP
the Christian
in Iraq

Si possiamo offrire in Sacrestia la intenzione
PER LE SANTE MESSE
che saranno celebrate qui a Dominus Flevit

On peut offrir à la Sacrestie les intentions
DE S. MESSES
qui seront célébrées à Dominus Flevit

You can offer
S. MASSE INTENTIONS
in Sacresty that be celebrated here in
Dominus Flevit

Intención: — — —
LAS MISAS que se celebran a qui
en Dominus Flevit se pueden reservar en la
Sacrestia

W zakryciu można złożyć ofiarę na
MISZE ŚWIĘTE
które będą odprawiane w Dominus Flevit

ET VT APPROPINQVAVIT VIDENS
CIVITATEM FLEUIT SVPER ILLAM DICENS
QVIA SI COGNOVISSES ET TV ET QVIDEM IN HAC DIE TVA
QVAE AD PACEM TIBI NVNC AVTEM ABSCONDITA SVNT
AB OCVLIS TVIS QVIA VENIENT DIES IN TE ET CIRCVDABVNT TE
INIMICI TVI VALLO ET COANGVSTABVNT TE VNDIQVE ET
AD TERRAM PROSTERNENT TE ET FILIOS TVOS QVI IN TE SVNT
ET NON RELINQENT IN TE LAPIDEM SVPER LAPIDEM
EO QVOD NON COGNOVERIS TEMPVS VISITATIONIS TVAE

LUCA XIX 41-44

Burada Hz. Zekeriya ve diğer bazı peygamberlerin mezarının olduğuna inanılmaktadır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ	وَالَّذِي جَعَلَ مِنَ
النَّارِ سِرًّا وَالَّذِي	جَعَلَ مِنَ الْحَدِيدِ
سِجِّينًا وَمَنْ يَعْزِزْ	الْقَوَاعِدَ وَجَعَلَ
الْبَيْتَ الْحَرَامَ حَرَمًا	مَنْعًا لِلدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَالَّذِي جَعَلَ مِنَ	الْحَدِيدِ سِجِّينًا

هُوَ الَّذِي جَعَلَ مِنَ
 الْحَدِيدِ سِجِّينًا
 وَالَّذِي جَعَلَ مِنَ
 الْحَدِيدِ سِجِّينًا
 وَالَّذِي جَعَلَ مِنَ
 الْحَدِيدِ سِجِّينًا
 وَالَّذِي جَعَلَ مِنَ
 الْحَدِيدِ سِجِّينًا
 وَالَّذِي جَعَلَ مِنَ
 الْحَدِيدِ سِجِّينًا

٢٠٨ ٧٥٠ ٦٥٨٤٥

Selman-ı Farisi'nin makamının bulunduğu cami

Aksa ile Scopus dağı arasında Şeyh Cerrah mahallesi bulunmaktadır. Bu mahallede önemli bazı yapılar vardır. American Colony Hotel ve hotelin içerisindeki Filistinlilere ait müze, Şeyh Cerrah Camii, Türkiye'nin Filistin Konsoloslugu ve bazı önemli yapılar bulunmaktadır. Yukarıdaki resim Şeyh Cerrah Camii'ne aittir.

Aşağıda anlatılan müzenin giriş kısmı

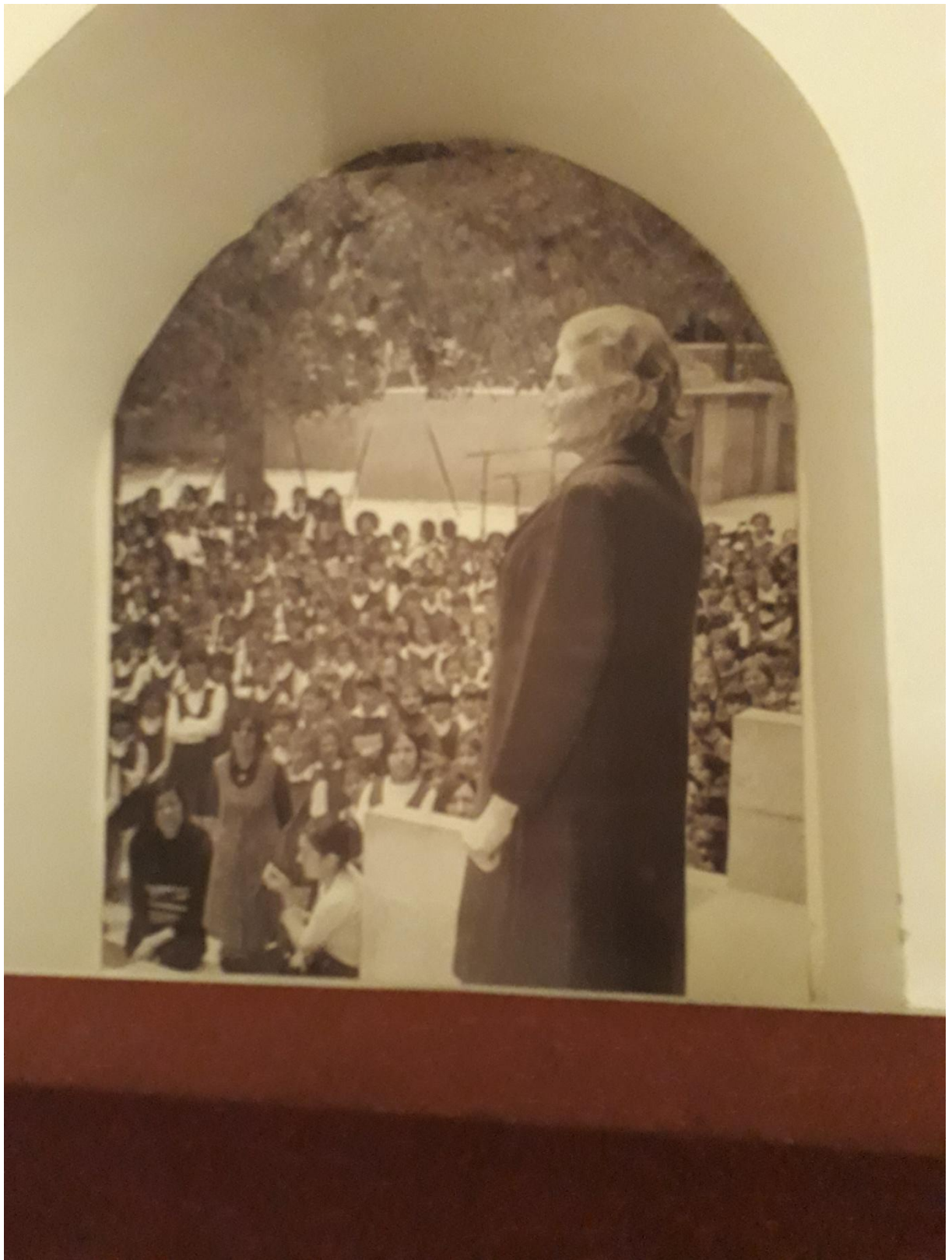
American Colony Hotel'in içerisinde Filistinlilere ait bir müze bulunmaktadır. Bu müzede Filistin kültürü anlatılmakla birlikte, özellikle Deyr Yasin katliamını tanıtmakta ve bu katliamdan çocukları kurtaran bir kadının hayat hikayesi anlatılmaktadır. Ayrıca müzenin üst katında Kudüs'ün Osmanlı dönemindeki durumunu çalışan Beşir Berekat isimli bir üstad bulunmaktadır. Kitaplarından birisinin görselini burada paylaşmak istiyorum.

عُقودُ الزواجِ في القُدسِ
خلالَ العَهْدِ العُثماني

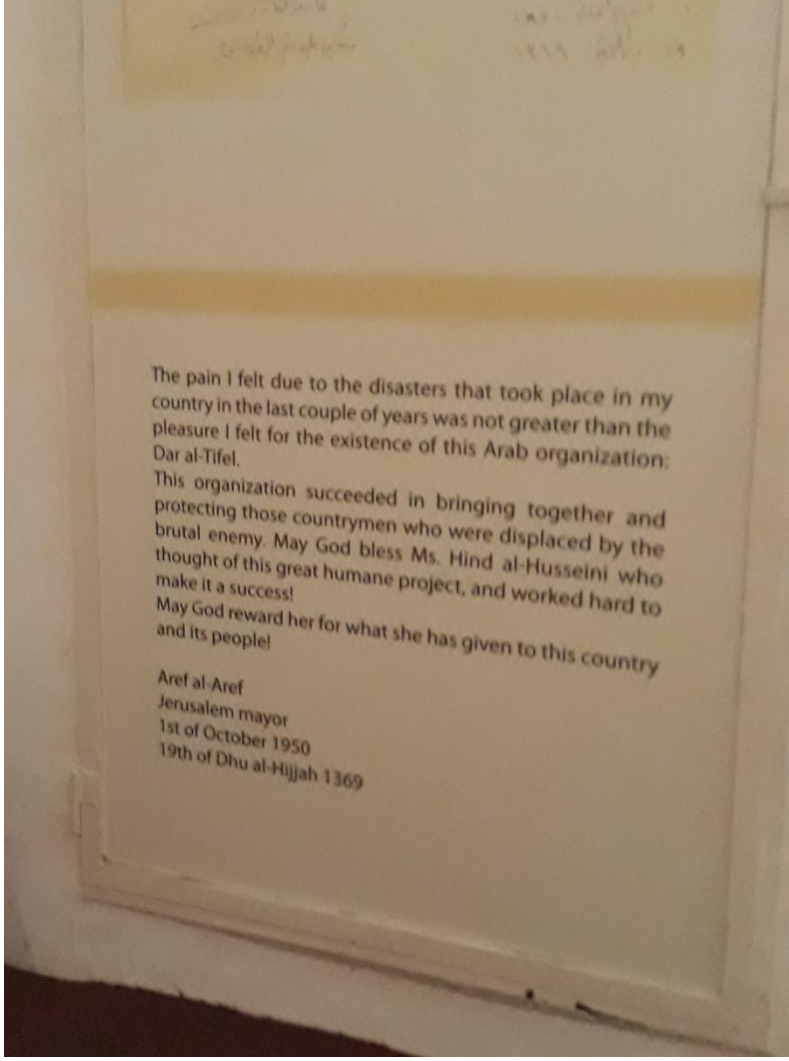
بشِيرِ بركات

قسم الأبحاث
مؤسسة دار الطفل العربي
القدس

1439هـ/2017م

Deyr Yasin'den kurtulan çocuklara eğitim veren Hüseyini ailesinden olan kadını görüyoruz. Müzede ayrıca Deyr Yasin ile ilgili kitaplar ve görsel malzeme bulunmaktadır.

وليد الخالدي

ديرياسين

الجمعة، ١٩٤٨/٤/٩

مؤسسة الدراسات المقدسية
مؤسسة الدراسات الفلسطينية

Deyr Yasin ve diğerk yakıp yıkılan köyler

Kudüs'te bulunan ve kesinlikle gidilmesi gereken müzeler vardır. Bunlardan Herzl Müzesi oldukça dikkat çekicidir. Müze Herzl Dağı tepesinde bulunmaktadır ve müzenin bahçesinde Herzl'in mezarı bulunmaktadır. Müzenin hemen yan tarafında ise devlet büyüklerinin mezarları bulunmaktadır. Örneğin Şimon Peres ve Golda Meir. Herzl devlet kurulduktan sonra bedeninin taşınmasını istemişti ve Viyana'da vefat etti. Devlet kurulduktan 1 yıl sonra yani 1949'da Herzl'in bedeni bugünkü yerine getirildi ve törenle yerleştirildi.

Eski Şehir'in hemen yakınında bulunan ve müze olan Garden Tomb'un içerisinde çektiğim fotoğrafları burada paylaşacağım. Garden Tomb'un ne olduğunu ise görselle beraber paylaşacağım.

Yukarıdaki yol Garden Tomb'a giden yoldur.

İçeride çektiğim fotoğraflara gelmeden önce Garden Tomb'un ne olduğuna bir bakalım.

Garden of the Holy Sepulchre (the Garden Tomb)

According to the Christian faith churches differed concerning the place of the crucifixion of Christ. There is a small group of Protestants led by Gen. Charles George Gordon (1833-1885), who served in the British Royal Corps of Engineers, which is best known for its campaigns in the Crimean War, China, and Khartoum believes that the rocky plateau, which lies facing Jerusalem's Wall between Damascus gate and Herod's gate, is the location of Christ's crucifixion, of the tomb and the resurrection. Gordon was convinced in 1883 with a group of his supporters, based on his understanding of the Gospels that describe the place of crucifixion and burial of Christ as not in the Church of the Resurrection, but in this location, called the Garden of the Holy Sepulcher. Later, the followers of the Protestant denomination bought the site and explored it to prove their point of view. But it is appropriate to recall that all Christian denominations accept the Holy Sepulcher, and gather at the Church of the Resurrection as the crucifixion site. The Garden Tomb visitors of all races are greeted at the grave site and supervisors seem enthusiastic to explain their point of view in a sophisticated and interesting style

Schmidt School and Paulushaus

In the year 1899, the German Association of the Holy Land acquired a piece of land opposite the Damascus Gate and built a hospice for pilgrims which ran until 1908, and which was named Paulushaus (Paul's house) after Saint Paul who

س
ي
م
فه
هة
ائف
ابقة
قيامه
كافة
هة في

سنة على
ج استمرت
بولس الذي
ش. بناد من

"I am the vine and you are the branches.
Whoever remains in me and I in Him will
bear much fruit, for you can do nothing
without me" John 15 v5

THEN PILATE DELIVERED JESUS TO THEM TO BE CRUCIFIED. SO THEY TOOK JESUS AND LED HIM AWAY. AND HE, BEARING HIS CROSS, WENT OUT INTO A PLACE CALLED THE PLACE OF A SKULL, WHICH IS CALLED IN HEBREW, GOLGOTHA, WHERE THEY CRUCIFIED HIM, AND TWO OTHERS WITH HIM, ONE ON EITHER SIDE, AND JESUS IN THE CENTRE.
(CF. JOHN 19:16-18)

אז מסר אותו פילטוס להם לצליבה. לקחו את ישוע, וכשהוא נושא את צלבו יצא אל המקום הנקרא גלגתא, כלומר מקום הגלגלת. שם צלבו אותו עם שנים אחרים, האחד מזה והשני מזה וישוע ביניהם.
(הבשורה על פי יוחנן יט 16-18)

فحينئذ أسلمه بيلاطس إليهم ليصلب. فأخذوا يسوع ومضوا به. فخرج وهو حامل صليبه إلى الموضع الذي يقال له «موضع الخنجة» ويقال له بالعبرانية «جلجثة». حيث صلبوه وصلبوا اثنين آخرين معه من هنا ومن هنا ويسوع في الوسط.
(إنجيل البشير يوحنا 19 : 16 - 18)

Because He Lives

"Eye hath not seen,
nor ear heard,
neither have entered
into the heart of man,
the things which

God hath
prepared for
them that love him."

1 Cor 2:9

Because He Lives

"Eye hath not seen,
nor ear heard,
neither have entered
into the heart of man,
the things which

God hath
prepared for
them that love him."

1 Cor 2:9

Müzedede Abdülhamit'den de bahsediliyor. Padişahımız burada hiç de güzel tasvir edilmemiştir. Sanki Kudüs'ü satan, para isteyen bir konumda gösteriliyor ama böyle bir şey söz konusu değil. Özellikle Vahdettin Engin'in çalışmaları bunu göstermektedir. Pazarlık isimli kitapta belgelere dayanarak bu meseleyi açıklıyor ve Murat Bardakçı'nın da eserden övgüyle bahsetmesi eserin güvenilirliğini de artırdı tabii ki. Padişahımız Arapça konuşuyordu ve çokta şişmandı. Bizim dilimizin Arapça olmadığını bilmeleri lazımken, müze de bir film içerisinde böyle sahnelenmişti.

Devletin en önemli müzeleri Kudüs'te bulunmaktadır. Herzl Müzesinin hemen yan tarafında Yad Vaşem müzesi bulunmaktadır. Oldukça büyük bir müzedir ve Yahudilerin uğradığı soykırımı anlatır.

Müzenin girişi. Yad Vaşem müzesi görsellerle zenginleştirilmiş bir soykırım tarihi

Müze çok büyük bir alanı kapsıyor. Tarih ve görsel malzemelerin gösterildiği ilk kısmı gördükten sonra dışarı çıkıyoruz ve dışarıda bir sürü büyük denebilecek anıt yapılar var.

Bu anıt yapılar hayatlarını kaybeden Yahudiler için yapılmıştır.

Kudüste bulunan diğer müzeler ise Mescidi Aksa'da bulunan müzeyi saymakla birlikte, ayrıca Kudüs'te İslam Müzesi bulunmaktadır. Bu müzede özellikle eski ve çok meşhur saatler bulunmaktadır. Maalesef İslam müzesine gidemedik.

